

تأثیر مسؤولیت پذیری اجتماعی و عدم اطمینان محیطی بر عملکرد مالی شهرداری های استان مرکزی

مصطفی قنبری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۲ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۳/۳۱

چکیده

پژوهش حاضر با موضوع تأثیر مسؤولیت پذیری اجتماعی بر عملکرد مالی شهرداری هاصورت پذیرفت. روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده ها، میدانی و مبتنی بر مطالعه کتابخانه ای و نحوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه کارکنان شهرداری های استان مرکزی که تعداد آنها ۴۵۰ نفر است و برای تعیین حجم نمونه ۲۰۷ نفر با استفاده از جدول مورگان در نظر گرفته شد. داده های پژوهش به وسیله پرسشنامه جمع آوری شدند در همین راستا از پرسشنامه های عدم اطمینان وربتن (۲۰۰۶ ۱۳ سوالی)، مسؤولیت اجتماعی تیاگی (۲۰۱۲) ۲۰ سوالی، عملکرد مالی اسپچولز و همکاران (۲۰۱۰) ۹ سوالی بهره گرفته شد. داده های بدست آمده از پرسشنامه از طریق روش مدل معادلات ساختاری و نرم افزار PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد عدم اطمینان با (ضریب تأثیر ۰,۱۸۵ و آماره t ۲,۰۱۱)، مسؤولیت اجتماعی با (ضریب تأثیر ۰,۵۲۳ و آماره t ۵,۴۵۸) و همچنین عدم اطمینان (با ضریب تأثیر ۰,۲۰۶ و آماره t ۲,۶۴۲)، مسؤولیت اجتماعی (با ضریب تأثیر ۰,۴۰۳ و آماره t ۵,۴۲۶) بر عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارند.

واژگان کلیدی

مسؤولیت اجتماعی، عملکرد مالی، عدم اطمینان.

۱. کارشناسی ارشد، مدیریت بازرگانی - داخلی، دانشگاه ناصر خسرو ساوه، ایران.

مقدمه

مسئولیت اجتماعی سازمانی در پی آن است که سازمان‌ها تا چه اندازه با اهداف و نیازهای جامعه در ارتباط هستند و چقدر روی اهداف و نیازهای جامعه تأثیر می‌گذارند. تمامی گروه‌های اجتماعی تمایل دارند وظیفه و نقش معینی را بر عهده بگیرند تا بتوانند به مرور زمان باعث تحول جامعه شوند. توقعات مرتبط با و به ویژه سازمان‌های فراملی معمولاً تغییرات سریعی به خود می‌بینند. این تغییرات سریع به نقش گسترده‌ای است که این سازمان‌ها در فرآیند جهانی شدن دارند؛ بحث مرتبط با استانداردهای مسئولیت اجتماعی سازمان‌های فراملی و عملکرد ایشان، بخش مهمی از تلاش‌ها برای رسیدن به جامعه‌ای منصف، مرفه و با ثبات است. (امامی، ۱۳۹۱)

لارنس و لورش^۱ (۱۹۶۷) توضیح می‌دهند که عدم اطمینان به دلیل عدم درک درستی از نتایج یک تصمیم، یعنی چگونگی تأثیر تصمیمات بر عملکرد مالی شرکت‌ها بوجود می‌آید. در این شرایط، تمرکز بیشتر بر بقای شرکت از اهمیت بالاتری برخوردار است. بنگاه‌ها نه تنها در رابطه با بازده آینده پروژه بلکه در رابطه با توانایی آنها در تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های خود نیز دچار عدم اطمینان هستند. عدم اطمینان هزینه‌های شرکت‌ها را از طریق تعدیل سرمایه، نوسانات تقاضا، تغییر قیمت سهام و نوسانات عوامل سیاسی و اقتصادی افزایش می‌دهد. به عنوان مثال، ممکن است مدیریت برای کاهش آسیب‌پذیری در شرایط نامطمئن نیاز به حفظ بیشتر درآمد خود داشته باشد. هنگامی که مدیریت عدم اطمینان محیطی زیادی را درک می‌کند، ممکن است منجر به کاهش ارزش مهارت آنها در تهیه برنامه‌های استراتژیک موثر برای شرکت خود شود که بر عملکرد مالی تأثیر منفی می‌گذارد (هونجرا و همکاران، ۲۰۲۰).

مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی و افشاگری‌های مرتبط با آن از سال‌ها پیش در دستور کار قرار گرفته است. حرکت در مسیر مسئولیت‌های اجتماعی عاملی ضروری است که به تداوم شرکت و سازمان در بلندمدت منجر می‌شود. منظور از مسئولیت‌پذیری اجتماعی این است که شرکت باید همواره خود را جزئی از اجتماع بداند و نسبت به جامعه احساس مسئولیت داشته باشد و در جهت بهبود رفاه عمومی به گونه‌ای مستقل از منافع مستقیم شرکت تلاش کند. اتخاذ اصول مسئولیت اجتماعی برای سازمان‌ها امری هزینه‌بر است. این هزینه‌ها ممکن است شامل موارد زیر باشد: خرید تجهیزات جدیدی که به محیط زیست آسیب کمتری می‌رساند و تغییر ساختار مدیریتی و یا ایجاد کنترل‌های کیفیت شدیدتر. منافع اتخاذ اصول مسئولیت اجتماعی برای سازمان‌ها عبارت است از: اعتلای برند و افزایش اعتبار، امکان جذب بیشتر منابع سرمایه‌ای به علت اعتبار تجاری بالا، کاهش مخاطرات ناشی از حوادث و اتفاقات تلخ، بهبود شرایط محیط کار و در نتیجه ارتقای بهره‌وری و افزایش توانایی برای جذب و نگهداری کارکنان که منجر به کاهش جابه‌جایی، غیبت و هزینه‌های آموزش می‌شود. بیشتر صاحب‌نظران معتقدند که هزینه‌های مسئولیت اجتماعی کوتاه مدت و منافع آن اغلب از نوع بلندمدت است. مسئولیت اجتماعی در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده به امید کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است. (حیدری کرد زنگنه و همکاران، ۱۳۹۶)

تمرکز بیشتر مطالعات درباره عملکرد مالی با تاکید بر عوامل درون سازمانی است و محیط اقتصاد کلان و تغییرات سیاست های اقتصاد کلان کمتر مورد توجه قرار گرفته است. همچنین بیشتر مطالعات تجربی در این زمینه برای اقتصادهای توسعه یافته انجام شده و بررسی ها برای کشورهای در حال توسعه کمیاب است. با توجه به مبانی مطرح شده در این پژوهش به بررسی رابطه عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی و سود سهامداران را با عملکرد مالی می پردازیم، همچنین اثر ساختار سرمایه را بر رابطه ی عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی و سود سهامداران با عملکرد مالی را بررسی می کنیم. همچنین تاثیر عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی، سهامداران بر ساختار سرمایه و تاثیر عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی، تاثیر سود سهامداران بر عملکرد مالی مورد بررسی قرار می گیرد و در نهایت ساختار سرمایه به عنوان میانجی در رابطه بین سود سهامداران و عملکرد مالی بررسی می شود.

پیشینه پژوهش

داخلی

صنوبری مهر و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله ای به بررسی و مطالعه نقش مسئولیت اجتماعی و زیست محیطی شرکت ها بر ساختار سرمایه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با در نظر گرفتن ساختار حاکمیت شرکتی پرداخته اند. بدین منظور از اطلاعات ۱۴۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۸۸-۱۳۹۷ استفاده شده است. در این پژوهش دو متغیر اهرم دفتری و اهرم بازاری شرکت ها به عنوان معیار اندازه گیری ساختار سرمایه و متغیر وابسته؛ دو متغیر مالکیت نهادی و استقلال هیئت مدیره به عنوان معیارهای ارزیابی ساختار حاکمیت شرکتی و متغیرهای تعدیلگر و دو متغیر مسئولیت اجتماعی و زیست محیطی به عنوان متغیرهای مستقل به کار گرفته شده اند. با استفاده از روش داده های ترکیبی نتایج حاصل از برآورد الگوها نشان داد که عملکرد اجتماعی تاثیر منفی و معناداری بر اهرم بازاری و دفتری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارد؛ عملکرد زیست محیطی تاثیر معناداری بر اهرم دفتری شرکت های مورد بررسی نداشته است اما تاثیر منفی و معناداری بر اهرم بازاری در شرکت های مورد بررسی داشته است. مالکیت نهادی بر ارتباط بین عملکرد اجتماعی و اهرم دفتری در شرکت های مورد بررسی تاثیر معناداری ندارد؛ اما بر ارتباط بین عملکرد اجتماعی و اهرم بازاری شرکت ها تاثیر مثبت و معناداری داشته است. استقلال هیئت مدیره بر ارتباط بین مسئولیت زیست محیطی و ساختار سرمایه در شرکت های مورد بررسی تاثیر معناداری نداشته است. مالکیت نهادی بر ارتباط بین عملکرد اجتماعی و اهرم دفتری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری ندارد؛ اما بر ارتباط بین عملکرد زیست محیطی و اهرم بازاری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت و معناداری داشته است.

رحمانیان و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله ای به بررسی تاثیر ساختار سرمایه بر رابطه بین دوره تصدی مدیرعامل و عملکرد مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت، توصیفی-همبستگی است. به منظور دستیابی به هدف پژوهش، تعداد ۱۰۷ شرکت از میان شرکتهای

پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ به روش نمونه-گیری حذف سیستماتیک و در مجموع ۶۴۲ سال-شرکت جهت انجام تحلیل در نظر گرفته شد. جهت آزمون فرضیه های پژوهش از مدل رگرسیونی چند متغیره و روش حداقل مربعات معمولی استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد که بین دوره تصدی مدیرعامل و عملکرد مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد ساختار سرمایه تاثیر معناداری بر رابطه بین دوره تصدی مدیرعامل و عملکرد مالی ندارد. این پژوهش برای نخستین بار به بررسی اثر تعدیلی ساختار سرمایه بر رابطه بین دوره تصدی مدیرعامل و عملکرد مالی پرداخته است و علیرغم پژوهشهای متعددی که تاکنون در خصوص نقش ساختار سرمایه در تصمیمات مالی شرکتها انجام شده، اثر تعدیلی ساختار سرمایه مورد غفلت قرار گرفته است.

زلقی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله ای به بررسی رابطه بین ثبات مالکیت نهادی و ثبات ساختار سرمایه با عملکرد مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند. برای انجام پژوهش از ۱۰۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ و روش داده های ترکیبی استفاده شده است. برای سنجش مالکیت نهادی از دو معیار تغییرات مالکیت نهادی و ثبات مالکیت نهادی و برای اندازه گیری ثبات ساختار سرمایه از سه معیار تغییرات نسبت بدهی، تغییرات سود انباشته و تغییرات سرمایه سهام استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان میدهد بین ثبات مالکیت نهادی و ثبات ساختار سرمایه با عملکرد مالی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین یافته ها حاکی از آن است که رابطه بین تغییرات مالکیت نهادی و تغییرات سرمایه سهام با عملکرد مالی منفی و معنادار است.

حیدری کرد زنگنه و همکاران (۱۳۹۶) در مطالعه ای به بررسی مسئولیت اجتماعی و عملکرد مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های تحقیق نشان داد شرکت هایی که مسئولیت اجتماعی بهتری از نظر هریک از شاخص های شفافیت سازمانی، پایداری اقتصادی-اجتماعی، مسئولیت بشردوستانه و حاکمیت شرکتی خوب دارند، به سوددهی بالاتری می رسند. همچنین نتایج نشان داد سودآوری شرکت ها از نظر بازده دارایی، منجر به افزایش سطح مسئولیت اجتماعی آن ها نیز می شود □

امیری و وکیل زاده روح الامینی (۱۳۹۳) در مطالعه ای به بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی شرکت ها پرداختند. هدف این تحقیق بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی است. نمونه آماری این تحقیق (۹۲) شرکت فعال در بورس اوراق بهادار در طی سالهای (۱۳۸۱-۱۳۹۰) است. طراحی الگوی جدید مسئولیت اجتماعی به روش **DEA** می باشد و معیارهای عملکرد مالی (بازده دارایی، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده واقعی سهام، نسبت کیوتوین، ارزش بازار حقوق صاحبان سهام، ارزش افزوده اقتصادی، هزینه سهام عادی) است. آزمون مدل ها به روش رگرسیون خطی در نرم افزار **Eviews** انجام شده است. نتایج نشان از وجود یک رابطه معنا دار بین مسئولیت اجتماعی عملکرد مالی بوده است.

خارجی

فواداه و کالسام^۲ (۲۰۲۱) در مطالعه ای به بررسی تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت ها بر ارزش شرکت: نقش تعدی مالیاتی در اندونزی پرداختند. نتایج نشان می دهد مسئولیت اجتماعی شرکت و تعدی مالیاتی تأثیر منفی و معناداری بر ارزش شرکت دارد. تعدی مالیاتی و ارزش شرکت تأثیر منفی و قابل توجهی دارد. مسئولیت اجتماعی شرکت تأثیر مثبت و قابل توجهی بر ارزش شرکت دارد.

تیرومالستی و گورتو^۳ (۲۰۲۱) در مطالعه ای به بررسی منابع مالی، ساختار سرمایه و عملکرد مالی اجتماعی: شواهد تجربی از هند پرداختند. یافته ها نشان می دهد. بدهی مالی تأثیر منفی بر بازده سرمایه مورد استفاده در عملکرد مالی ها دارد. بدهی مالی تأثیری بر نتایج مالی ندارد و استقلال بنگاه ها را از تأمین کنندگان مالی نشان می دهد. علاوه بر این، توانایی بازپرداخت سود و وام به وام دهندگان بر توانایی شرکت ها در استفاده کارآمد از سرمایه برای ایجاد بازده تأثیر منفی می گذارد.

هونجرا و همکاران^۴ (۲۰۲۰) در مطالعه ای به بررسی ساختار سرمایه به عنوان یک عامل واسطه در رابطه بین عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی، سود سهامدار و عملکرد مالی پرداختند. نتایج نشان داد که عدم اطمینان، مسئولیت اجتماعی و سود سهامداران تأثیر مستقیم و غیرمستقیم بر عملکرد مالی دارد. با استفاده از ساختار سرمایه به عنوان متغیر تعدیلگر یافته ها حاکی از آن است که شرکت ها هنگام ایجاد سرمایه، شرایط نامشخص را کنترل می کنند.

اوگچی و زلتان^۵ (۲۰۲۰) در مطالعه ای تحت عنوان مسئولیت اجتماعی شرکت و حفظ ارزش شرکت دریافتند مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی اثر خطی دارد که نشان می دهد مسئولیت های اجتماعی شرکت ها بسیار حیاتی برای ارزش شرکت هستند، زیرا آنها تأثیر مثبتی بر عملکرد مالی شرکت ها دارند.

گانیو و همکاران^۶ (۲۰۱۹) در مطالعه ای به بررسی ساختار سرمایه و عملکرد مالی در نیجریه پرداختند. یافته های عمده نشان می دهد که رابطه آماری معناداری بین ساختار سرمایه و عملکرد مالی وجود دارد، به ویژه هنگامی که بودجه بدهی به طور متوسط استفاده می شود. با این حال، مقاله شواهدی از رابطه غیر یکنواخت بین ساختار سرمایه و عملکرد مالی را هنگامی که بنگاه های اقتصادی در نیجریه بیش از حد از بدهی های خود استفاده می کردند و این بر عملکرد مالی تأثیر داشت، پیدا کرد

مرسدس^۷ (۲۰۱۵) در مقاله ای کیفیت افشای مسئولیت های اجتماعی و عملکرد مالی شرکت ها را بررسی کرد. نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد که کیفیت افشای مسئولیت های اجتماعی با عملکرد مالی شرکت ها ارتباط دارد.

2- FUADAH & KALSUM

3 - Tirumalsety & Gurtoo

4- Hunjra et al

5- Ogachi & Zoltan

6- Ganiyu et al

7- Mercedes

یافته‌های این تحقیق حاکی از وجود رابطه مستقیم بین دو متغیر مذکور بوده است

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی است؛ چرا که این پژوهش به قصد کاربرد نتایج یافته هایش برای حل مشکلات خاص متداول درون سازمانی انجام می شود. از نظر شیوه گردآوری داده ها، میدانی و مبتنی بر مطالعه کتابخانه ای و نحوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی است.

یافته های تحقیق

داده های استنباطی

آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای نرمال بودن توزیع فراوانی متغیرهای تحقیق

برای آزمون فرضیه های پژوهش در ابتدا به بررسی نرمال بودن توزیع فراوانی متغیرها پرداخته می شود؛ بنابراین در ابتدا این شرط برای متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار می گیرد.

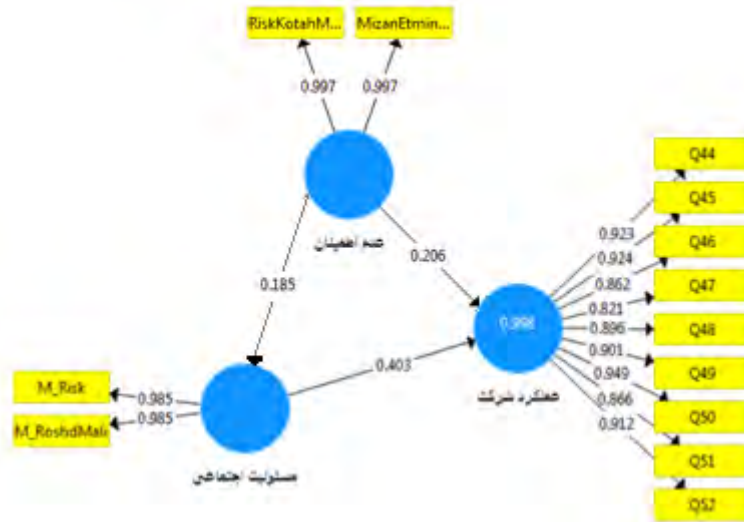
جدول ۱) آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای نرمال بودن متغیرهای تحقیق

P-value	Z کولموگروف- اسمیرنوف	شاخص ها
۰,۰۱۳	۱,۵۸۴	عدم اطمینان
۰,۰۴۷	۱,۳۷	مسئولیت اجتماعی
۰,۰۰۸	۱,۶۷	عملکرد مالی

با توجه به این که سطح معنی داری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف در جدول فوق که برای متغیرهای پژوهش، کمتر از ۰/۰۵ است، نتیجه می شود که توزیع فراوانی متغیرهای تحقیق نرمال نبوده است. با توجه به نرمال نبودن توزیع فراوانی متغیرهای پژوهش برای بررسی فرضیه های پژوهش از نرم افزار معادلات ساختاری SmartPLS استفاده شده است.

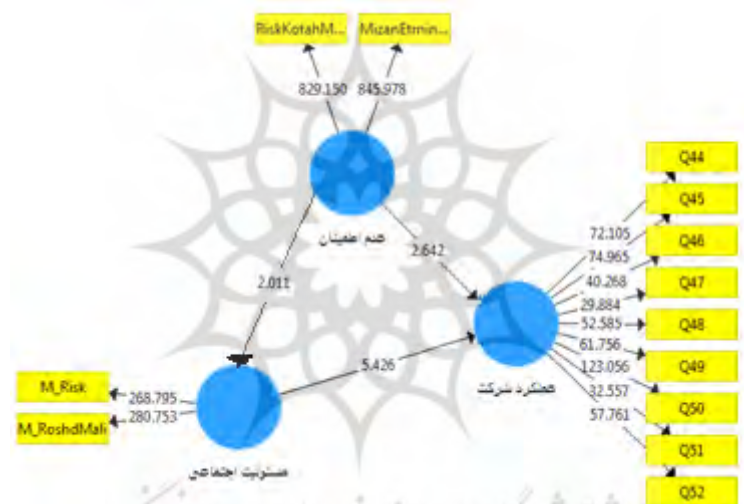
تجزیه و تحلیل مدل تحلیل با استفاده از نرم افزار PLS

مدل پژوهش برای بررسی روابط بین متغیرها بدین صورت بدست آمده است:

شکل ۱) مقادیر شدت تأثیر روابط بین متغیرهای پژوهش در مدل نهایی

که سطح معناداری روابط فوق، در شکل زیر ارائه شده است:

شکل ۲) مقادیر T روابط بین متغیرهای پژوهش در مدل نهایی

سایر مقادیر مدل پژوهش در جدول زیر، مشاهده می شود:

جدول ۲) بررسی فرضیه های پژوهش

نتیجه	سطح معنی دار	مقدار T	شدت تاثیر	فرضیه ها یا سوالات پژوهش
تایید	$P < 0.01$	۲,۶۴۲	۰,۲۰۶	فرضیه اول: عدم اطمینان بر عملکرد مالی تأثیر معناداری دارد.
تایید	$P < 0.01$	۵,۴۲۶	۰,۴۰۳	فرضیه دوم: مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تأثیر معناداری دارد.

شدت تاثیر، میزان شدت ارتباط بین متغیرها را نشان می دهد و طیف این ضریب بین ۰ تا ۱ می باشد. هر چه این میزان به ۱ نزدیک تر باشد، نشان دهنده قوی تر بودن روابط بین متغیرها می باشد. مقادیر **T** که حاصل تقسیم شدت تاثیر بر خطای استاندارد است نشان دهنده معنی داری رابطه متغیرها است. مقادیر **T** بین $1/96$ و $1/96$ نشان دهنده ی عدم وجود اثر معناداری میان متغیر های مکنون مربوط است. مقادیر **T** بین $1/96$ و $2/576$ نشان دهنده ی اثر معناداری با بیش از ۹۵٪ اطمینان میان متغیرهای مکنون مربوط است. مقادیر **T** مساوی و بزرگتر از $2/576$ نشان دهنده ی اثر معناداری با بیش از ۹۹٪ اطمینان میان متغیرهای مکنون مربوطه است.

بررسی فرضیه های پژوهش

بررسی فرضیه اول: عدم اطمینان بر عملکرد مالی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان عدم اطمینان بر عملکرد مالی به صورت مستقیم تاثیر مثبت وجود دارد ($PC=0/206, P<0.01, T=2.642$)

بررسی فرضیه دوم: مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تاثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول (۲)، نتایج تجزیه و تحلیل های PLS نشان می دهد که با بیش از ۹۵ درصد اطمینان مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی به صورت مستقیم تاثیر مثبت وجود دارد ($PC=0/403, P<0.01, T=5.426$)

آزمون مدل اندازه گیری

برای آزمون مدل اندازه گیری در این پژوهش از آلفای کرونباخ و پایایی مرکب جهت بررسی پایایی مدل اندازه گیری استفاده شده است و از آزمون روایی همگرا و روایی واگرا جهت بررسی آزمون روایی مدل اندازه گیری استفاده شده است؛ که نتایج آن به شرح زیر می باشد:

آلفای کرونباخ

جدول (۳) آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ	وضعیت متغیر
عدم اطمینان	۰,۹۱۴	قابل قبول
عملکرد مالی	۰,۹۲۹	قابل قبول
مسئولیت اجتماعی	۰,۹۶۹	قابل قبول

با توجه به اینکه اکثریت مقادیر بالاتر از ۰,۷ می باشد، بنابراین آلفای کرونباخ متغیرهای پژوهش تأیید می شود. همچنین نشوان العماد چنین باین کرده است که مقدار ۰,۶ حداقل مقدار قابل قبول برای آلفای کرونباخ پیشنهاد می کنند (هیر و همکاران، ۲۰۰۹).^۸

8- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2009). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education Limited.

نتیجه گیری

بررسی نتایج و تجزیه و تحلیل سوال‌های پژوهش و مقایسه آن با سایر پژوهش‌های انجام شده نشان داد که یافته‌های این تحقیق در رابطه با فرضیه فرعی چهارم (عدم اطمینان بر عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد). از جمله مهمترین شرایط غیرقابل کنترل محیطی که عملکرد و سودآوری سازمانها را تحت تأثیر قرار میدهد، عدم اطمینانهای سازمان بوده که به معنی قابل پیش بینی نبودن عملکرد مشتریان، فروشندگان مواد اولیه، رقبا، و گروه‌های نظارتی میباشد. تأثیرپذیری این عوامل از محیط اطراف خود، باعث میشود که به طور ناخودآگاه رابطه‌ی خود با واحد تجاری را تعدیل نمایند. با تعدیل رابطه‌ی عوامل مذکور با واحد تجاری، عملکرد و سودآوری واحد تجاری تحت تأثیر قرار گرفته و نوسانی‌ها زیادی در سودآوری آن بوجود می‌آید اگرچه همه‌ی عوامل مذکور میتوانند نوسانهای زیادی در سود گزارش شده‌ی شرکت‌ها ایجاد کنند؛ ولی میزان تأثیر گذاری این عوامل بر عملکرد شرکت‌ها با توجه به حجم شرکت، ماهیت فعالیت و همچنین نوع رابطه‌ی شرکت‌ها با محیط خارج خود میتواند متفاوت باشد. بنابراین، به احتمال زیاد شرایط محیطی یکسان می‌تواند تأثیرهای متفاوتی بر عملکرد شرکت داشته باشد یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های رحمانیان و همکاران (۱۳۹۹) همسو می‌باشد.

بررسی نتایج و تجزیه و تحلیل سوال‌های پژوهش و مقایسه آن با سایر پژوهش‌های انجام شده نشان داد که یافته‌های این تحقیق در رابطه با فرضیه فرعی پنجم (مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد). اتخاذ اصول مسئولیت اجتماعی برای سازمان‌ها امری هزینه بر است. این هزینه‌ها ممکن است شامل موارد زیر باشد: خرید تجهیزات جدیدی که به محیط زیست آسیب کمتری می‌رساند و تغییر ساختار مدیریتی و یا ایجاد کنترل‌های کیفیت شدیدتر. منافع اتخاذ اصول مسئولیت اجتماعی برای سازمان‌ها عبارت است از: اعتلای برند و افزایش اعتبار، امکان جذب بیشتر منابع سرمایه‌ای به علت اعتبار تجاری بالا، کاهش مخاطرات ناشی از حوادث و اتفاقات تلخ، بهبود شرایط محیط کار و در نتیجه ارتقای بهره‌وری و افزایش توانایی برای جذب و نگه‌داری کارکنان که منجر به کاهش جاب‌هجایی، غیبت و هزینه‌های آموزش می‌شود. بیشتر صاحب‌نظران معتقدند که هزینه‌های مسئولیت اجتماعی کوتاه مدت و منافع آن اغلب از نوع بلندمدت است. مسئولیت اجتماعی در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده به امید کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است. مدیران ارشدی که دارای دید کوتاه مدت هستند، هزینه‌های کوتاه مدت مسئولیت اجتماعی را بر نمی‌تابند. برعکس، مدیرانی که دارای دید بلندمدت هستند، حاضرند برای بهبود رفاه جامعه، حل مشکلات اجتماعی، آلودگی محیط زیست، بهبود شرایط محیط کار، رعایت حقوق بشر، شرکت در امور عام المنفعه و ... هزینه کنند تا در بلندمدت بتوانند از پیشرفت اجتماعی بهره‌مند شده و از سوی دیگر در جامعه و در بین مشتریان و ذی‌نفعان خود برای خود اعتبار و شهرت کسب کنند. این مسئله که امور مالی به عنوان نبض هر سازمان باید از سلامت و دقت بالایی برخوردار باشد، در دوره‌های اخیر اهمیت بیشتری یافته است. روش‌ها و فرایندهای ناصحیح مالی و حسابداری و مقررات نسنجیده، مانند قلب نارسای یک بیمار، پیکره سازمان را

مريض کرده و ادامه حیات آن را متزلزل می سازد. شاخص های عملکرد مالی سازمان شامل بازده دارایی، بازده حقوق صاحبان سهام، بازده فروش و نسبت هزینه های عملیاتی به درآمدهای عملیاتی هستند. مدیریت مالی نیز از گرایشهای مدیریت کسبوکار است شاخص های گوناگونی از جمله در بازگشت سرمایه، در فروش، در بازده حسابداری، ارزش فعلی خالص و نسبت های گوناگونی از جمله نسبت جاری، نسبت آبی، نسبت گردش کالا، دوره وصول مطالبات، بازده فروش، بازده ارزش ویژه، بازده دارایی و ... را تعریف می کند. یافته های این پژوهش با پژوهش های تیرومالستی و گورتو (۲۰۲۱) همسو می باشد.

پیشنهادات

تحقیق حاضر در مورد صنایع مختلف به تفکیک صنعت خاص انجام شود و نتایج حاصل مقایسه گردد. تحقیق حاضر به تفکیک شرکت های بزرگ و کوچک در بورس انجام شده و نتایج مقایسه گردد. پیشنهاد می شود که افزون بر متغیرهای مدل این پژوهش از سایر متغیرهای توضیحی مانند نقدینگی، عامل صنعت، متغیرهای کلان اقتصادی و ... جهت دستیابی به مدلی جامع تر و سازگارتر با شرایط بورس اوراق بهادار تهران استفاده کنند.

منابع

رحمانیان، امین؛ امیر سروستانی؛ و اکبر زارع گاریزی. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر ساختار سرمایه بر رابطه بین دوره تصدی مدیرعامل و عملکرد مالی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ششمین کنفرانس ملی علوم انسانی و مطالعات مدیریت

صنوبری مهر، بهروز؛ مهدی حیدری؛ غلامرضا منصورفر. (۱۳۹۹). بررسی نقش مسئولیت اجتماعی و زیست محیطی شرکت ها بر ساختار سرمایه در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با در نظر گرفتن ساختار حاکمیت شرکتی، دومین کنفرانس حسابداری و مدیریت

زلقی، حسن؛ پرستو سلیمی؛ رضا مددیان معز. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین ثبات مالکیت نهادی و ثبات ساختار سرمایه بر عملکرد مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، هجدهمین همایش ملی حسابداری ایران، یزد حیدری کرد زنگنه، غلامرضا، ایرج نوروش، محمد حسن جعفری. (۱۳۹۶). مسئولیت اجتماعی و عملکرد مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مجله اقتصادی (دوماهنامه بررسی مسائل و سیاستهای اقتصادی).

۱۳۹۶؛ ۱۷ (۳ و ۴): ۵۳-۷۸

خاکسار، ابراهیم. (۱۳۹۳). تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی بر عملکرد (مطالعه کارخانه های سیمان استان فارس)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه هرمزگان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی

امیری، سیدخسرو؛ مجتبی وکیل زاده روح الامینی. (۱۳۹۳). تاثیر مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی شرکت ها، کنفرانس بین المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی، تهران.

امامی، محمدحسین. (۱۳۹۱). مسئولیت اجتماعی سازمان الزامی برای پایداری.

FUADAH, L. L., & KALSUM, U. (2021). The Impact of Corporate Social Responsibility on Firm Value: The Role of Tax Aggressiveness in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(3), 209-216.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2009). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education Limited.

Hunjra, A. I., Verhoeven, P., & Zureigat, Q. (2020). Capital Structure as a Mediating Factor in the Relationship between Uncertainty, CSR, Stakeholder Interest and Financial Performance. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(6), 117.

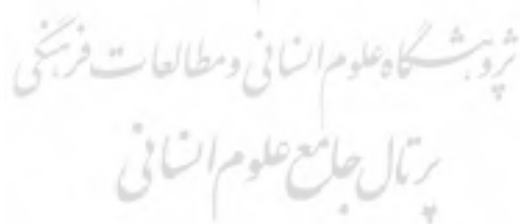
Ogachi, D., & Zoltan, Z. (2020). Corporate Social Responsibility and Firm Value Protection. *International Journal of Financial Studies*, 8(4), 72.

Ganiyu, Y. O., Adelojo, I., Rodionova, Y., & Samuel, O. L. (2019). Capital structure and firm performance in Nigeria. *African Journal of Economic Review*, 7(1), 31-56.

Mercedes Rodriguez-Fernandez. (2015). "Social responsibility and financial performance: The role of good corporate governance". *BRQ Business Research Quarterly*. PP. 1-15.

Hunjra, A. I., Verhoeven, P., & Zureigat, Q. (2020). Capital Structure as a Mediating Factor in the Relationship between Uncertainty, CSR, Stakeholder Interest and Financial Performance. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(6), 117.

Lawrence, P. R., and J. W. Lurch. 1967. *Organization and environment*. Boston: Ma. Harvard. Business School Press.

The Impact of Social Responsibility and Environmental Uncertainty on the Financial Performance of Markazi Province Municipalities

Mostafa Ghanbari¹

Date of Receipt: 2022/03/15 Date of Issue: 2022/06/21

Abstract

The present study was conducted on the effect of social responsibility on the financial performance of municipalities. The method of the present research was applied in terms of purpose, in terms of data collection method, field and based on library study and descriptive correlation. The statistical population of this study was all the employees of the municipalities of Markazi province, whose number is 450 people, and 207 people were considered to determine the sample size using Morgan table. Research data were collected by a questionnaire. In this regard, Verbeton Uncertainty Questionnaire (13 questions 2006), Tiagi (2012) Social Responsibility Questionnaire (20 questions), Scholes et al. (2010) 9 questions were used. The data obtained from the questionnaire were analyzed through structural equation modeling and PLS software. The results showed uncertainty with (impact factor 0.185 and t-statistic 2.011), social responsibility with (impact factor 0.523 and t-statistic 5.458) and also uncertainty (with impact factor of 0.206 and t-statistic 2.642), social responsibility (with impact factor). 0.403 and t-statistic of 5.426) have a positive and significant effect on financial performance.

Keywords

Social responsibility, financial performance, uncertainty.

1. Master, Business-Internal Management, Naser Khosrow Saveh University, Iran.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی